Bergen Sosyal Medya Ba??ml?l??? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Bergen Sosyal Medya Ba??ml?l??? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17549

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Bergen Sosyal Medya Ba??ml?l??? Ölçe?i (BSMBÖ), sosyal medya kullan?m?n?n potansiyel olarak ba??ml?l?k yap?c? özelliklerini ölçmek amac?yla geli?tirilmi? psikometrik bir araçt?r. Bu ölçe?in Türkçe uyarlamas? ?brahim Demirci (2019) taraf?ndan gerçekle?tirilmi?tir. Uyarlama çal??mas?, ölçe?in Türk kültüründeki geçerlik ve güvenirlik özelliklerini incelemeyi, ayr?ca sosyal medya ba??ml?l??? belirtileri ile depresyon ve anksiyete belirtileri aras?ndaki ili?kiyi de?erlendirmeyi amaçlam??t?r.

Ölçek, sosyal medya ba??ml?l???n?n temel bile?enlerini temsil eden 6 maddeden ve tek bir boyuttan olu?maktad?r. Yap?lan do?rulay?c? faktör analizi (DFA) sonuçlar?, tek boyutlu yap?n?n kabul edilebilir düzeyde uyum sa?lad???n? göstermi?tir. BSMBÖ, klinik ve ara?t?rma ortamlar?nda sosyal medya ba??ml?l??? riskini h?zl? ve güvenilir bir ?ekilde de?erlendirmek için tasarlanm??t?r.

Anahtar Kelimeler

Sosyal medya ba??ml?l???, Bergen Sosyal Medya Ba??ml?l??? Ölçe?i, psikometrik uyarlama, güvenirlik, geçerlik, faktör analizi, depresyon, anksiyete.

Yazarlar

?brahim Demirci

Amaç

Bergen Sosyal Medya Ba??ml?l??? Ölçe?i'nin temel amac?, bireylerin sosyal medya kullan?m?n?n, ba??ml?l?k davran??? sergileyip sergilemedi?ini veya bu yönde bir risk ta??y?p ta??mad???n? de?erlendirmektir. Ölçek, sosyal medya ba??ml?l???n?n temel alt? bile?enini (belirginlik, ruh hali de?i?ikli?i, tolerans, yoksunluk, çat??ma ve nüksetme) ölçerek, ba??ml?l?k düzeyini nicel olarak belirlemeyi hedefler.

Türkçe uyarlama çal??mas?n?n özel amac?, orijinal ölçe?in psikometrik özelliklerini Türk popülasyonunda test etmek, yap?sal geçerli?ini Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) ile kan?tlamak ve ba??ml?l?k düzeyinin ruh sa?l??? de?i?kenleri (depresyon ve anksiyete) ile olan korelasyonlar?n? incelemektir.

Yap?

Bergen Sosyal Medya Ba??ml?l??? Ölçe?i, sosyal medya ba??ml?l???n? tek boyutlu bir yap? olarak ele al?r. Bu tek boyutlu yap?, behavioral ba??ml?l?klar?n (davran??sal ba??ml?l?klar)

ARABPSYCHOLOGY.COM

temel bile?enlerine dayan?r. Bu bile?enler, bireyin sosyal medyay? a??r? ve kontrolsüz kullanma e?ilimini, bu kullan?m?n günlük i?levselli?i üzerindeki olumsuz etkilerini ve kullan?m kesildi?inde ortaya ç?kan olumsuz duygusal durumlar? kapsar.

Belirginlik (Salience): Bireyin sosyal medyay? dü?ünmeye a??r? zaman ay?rmas?.
Ruh Hali De?i?ikli?i (Mood Modification): Sosyal medyay? olumsuz duygulardan kaçmak veya ruh halini iyile?tirmek için kullanmak.
Tolerans: ?stenen etkiyi elde etmek için giderek daha fazla sosyal medya kullanma ihtiyac?.
Yoksunluk (Withdrawal): Kullan?m kesildi?inde huzursuzluk veya rahats?zl?k hissetme.
Çat??ma (Conflict): Sosyal medya kullan?m?n?n di?er önemli ya?am alanlar?yla (i?, okul, ili?kiler) çat??mas?.
Nüksetme (Relapse): Kullan?m? azaltma giri?imlerinin ba?ar?s?z olmas?.

Geçerlik

Ölçe?in yap? geçerli?i, Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) ile de?erlendirilmi?tir. Tek boyutlu ölçüm modelinin uyum indeksleri kabul edilebilir düzeyde bulunmu?tur. Elde edilen istatistikler ?unlard?r: $\chi 2=11.98$, serbestlik derecesi (df)=9, p=0.214. Bu sonuç, modelin veriye mükemmel bir uyum sa?lad???n? göstermektedir (p > 0.05 oldu?u için modelin reddedilmedi?i anla??lmaktad?r).

Di?er uyum indeksleri de modelin güçlü oldu?unu desteklemi?tir: Kar??la?t?rmal? Uyum ?ndeksi (CFI) 0.99, Tucker-Lewis ?ndeksi (TLI) 0.98, Standartla?t?r?lm?? Kök Ortalama Kare Kal?nt? (SRMR) 0.039 ve Yakla??k Kök Ortalama Kare Hata (RMSEA) 0.046 olarak rapor edilmi?tir. Ölçe?in maddelerinin faktör yükleri 0.48 ile 0.89 aras?nda de?i?mektedir, bu da maddelerin ölçülen yap?y? temsil etmede yeterli düzeyde oldu?unu göstermektedir.

Güvenirlik

Bergen Sosyal Medya Ba??ml?l??? Ölçe?i'nin güvenirlik analizleri, yüksek düzeyde iç tutarl?l?k ve test-tekrar test güvenilirli?i göstermi?tir. Ölçe?in Cronbach Alfa iç tutarl?l?k katsay?s? genel olarak 0.83 olarak hesaplanm??t?r.

Farkl? örneklemlerde elde edilen iç tutarl?l?k katsay?lar? ?öyledir: Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) örnekleminde 0.83, DFA örnekleminde 0.82, ölçüt ba??nt?l? geçerlilik örnekleminde 0.82 ve çal??an örnekleminde 0.80. Düzeltilmi? madde toplam puan korelasyonlar? 0.42 ile 0.80 aras?nda de?i?mi? olup, tüm çal??ma gruplar?nda bu korelasyonlar?n 0.30'un üzerinde olmas?, maddelerin ölçe?in genel puan?na anlaml? katk? sa?lad???n? göstermektedir. Üç hafta arayla 51 kat?l?mc?ya uygulanan test-tekrar test güvenilirlik katsay?s? ise 0.83 olarak bulunmu?tur, bu da ölçe?in zaman içinde tutarl? sonuçlar verdi?ini kan?tlamaktad?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Faktör Analizi

Ölçek, 6 maddeden ve tek bir boyuttan olu?maktad?r. Uyarlama çal??mas?nda hem Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) hem de Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?lm??t?r. AFA sonuçlar?, ölçe?in tek bir faktör alt?nda topland???n? do?rulam??t?r. Ard?ndan uygulanan DFA, bu tek boyutlu yap?n?n verilerle iyi bir uyum sergiledi?ini istatistiksel olarak kan?tlam??t?r.

DFA sonuçlar?, ölçe?in orijinal yap?s?n? korudu?unu ve sosyal medya ba??ml?l??? yap?s?n? tekil, güçlü bir bile?en olarak ölçtü?ünü göstermektedir. Uyum indekslerinin (CFI, TLI, RMSEA) kabul edilebilir s?n?rlar?n içinde yer almas?, ölçe?in teorik yap?s?n?n Türkçe popülasyonunda geçerli oldu?unu desteklemektedir.

Araç Bilgileri

Test Type: Geli?tirme (Orijinal ölçe?in Türkçeye uyarlanmas?)

Format: Öz Bildirim Ölçe?i

Language Available: Türkçe (Orijinal: ?ngilizce veya Norveççe)

Population Group: Yeti?kinler ve Genç Yeti?kinler

Age Group: 18 ya? ve üstü (Genellikle üniversite ö?rencileri üzerinde çal???lm??t?r)

Population Details: Üniversite ö?rencileri ve çal??an yeti?kinler dahil olmak üzere çe?itli örneklemler.

Test Methodology: 5'li Likert tipi derecelendirme (1= çok nadir - 5= çok s?k). Toplam puan, ba??ml?l?k düzeyini gösterir.

Anahtar Kelimeler

Sosyal medya, ba??ml?l?k, psikometri, uyarlama, Likert ölçe?i, test-tekrar test, madde analizi, ?brahim Demirci.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Sa?lanan kaynaklarda ORCID bilgisi bulunmamaktad?r.

Affiliation Email addresses: idemirci@sinop.edu.tr

Correspondence Address: ?brahim Demirci (Sinop Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Psikoloji Bölümü, Sinop, Türkiye)

ARABPSYCHOLOGY.COM

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

?zinler ve Ücret: Ölçe?in kullan?m? için yazar ile ileti?ime geçilmesi önerilir. Ticari kullan?m ko?ullar? yazar?n inisiyatifindedir.

Test Y?l?: Türkçe uyarlama çal??mas? 2019 y?l?nda yay?nlanm??t?r.

Ek Bilgiler: Ölçe?in ara?t?rma makalesi ResearchGate üzerinden eri?ilebilir durumdad?r: researchgate.net

Ayr?ca, çal??man?n orijinal PDF ve DOC dosyalar?na a?a??daki ba?lant?lardan ula??labilir:

Orijinal PDF dosyas?: bergen-sosyal-medya-bagimliligi-olcegi-toad.pdf
Orijinal DOC dosyas?: bergen-sosyal-medya-bagimliligi-olcegi-toad.doc

Kaynaklar

Demirci, ?. (2019). Bergen sosyal medya ba??ml?l??? ölçe?inin Türkçeye uyarlanmas?, depresyon ve anksiyete belirtileriyle ili?kisinin de?erlendirilmesi. *Anadolu Psikiyatri Dergisi, 20*(1), 15-22. DOI: http://dx.doi.org/10.5455/apd.41585

Bergen Sosyal Medya Ba??ml?l??? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Bu ölçe?in 6 madde ve tek boyuttan olu?tu?u belirtilmi?tir. Ancak, ölçek maddelerinin metinleri kaynak içerikte sa?lanmam??t?r.

Ölçek, 5'li Likert tipi bir derecelendirme kullan?r:

1 = Çok Nadir
2 = Nadir
3 = Bazen
4 = S?k
5 = Çok S?k

Ölçekteki 6 madde, sosyal medyaya yönelik a??r? me?guliyet, tolerans, yoksunluk, nüksetme, ruh hali de?i?ikli?i ve çat??ma gibi ba??ml?l?k belirtilerini ölçmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM